

ЧОМУ УКРАЇНІ ПОТРІБНИЙ ЗАКОН ПРО ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Видання цієї брошури стало можливим завдяки підтримці американського народу, що була надана через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Корпорацію Виклики Тисячоліття (MCC) та Менеджмент Системс Інтернешнл (MSI). Зміст брошури є виключно відповідальністю Центру політико-правових реформ та не обов'язково відображає погляди USAID, MCC, MSI та уряду США

УДК 342.7(477)
ББК 67.9(4Укр)) 400.7
Я 44

Я 44 **Чому Україні потрібний Закон про доступ до публічної інформації** // Автори-упорядники: М.Демкова, Шаповал І. — Київ, 2009. — ... с.

ISBN

Дана брошура наводить переконливі аргументи щодо прийняття в Україні закону про доступ до публічної інформації, як необхідного механізму реалізації кожного права на доступ до інформації в органах влади, що, у свою чергу, сприятиме досягненню прозорості і відкритості влади, зробить її більш підконтрольною громадськості, а отже, підвищить її ефективність.

Окрім того, брошура містить порівняльний аналіз норм Закону України «Про інформацію» 1992 р. та проекту Закону України «Про доступ до публічної інформації» № 2763, наводить реальні переваги законопроекту порівняно із чинним Законом.

Видання розраховане на широке коло читачів, передусім народних депутатів, які вирішуватимуть долю законопроекту про доступ до публічної інформації, службовців, які працюють із інформаційними запитами, а також громадян, які беруть участь у формуванні та реалізації державної політики, вирішенні питань місцевого значення

УДК 342.7(477)
ББК 67.9(4Укр)) 400.7
Я 44

ISBN

ЗМІСТ

1. Чому нам потрібний Закон про доступ до публічної інформації	5
2. Публічна інформація та інформація, що становить суспільний інтерес	7
3. Інформація органів влади, доступ до якої може обмежуватися	9
4. Суб'єкти, які зобов'язані надавати та оприлюднювати інформацію. Обов'язок оприлюднювати	12
5. Безоплатність надання інформації за інформаційними запитам	15
6. Гарантії захисту інформаторів	20
7. Парламентський контроль Уповноваженого Верховної Ради України за реалізацією права на доступ до публічної інформації	21
8. Оскарження діянь органів влади, які порушують право на доступ до публічної інформації	22
9. Новели і переваги законопроекту про доступ до публічної інформації № 2763	25
Додаток 1. Правове регулювання доступу до інформації іноземних держав	29
Додаток 2. Країни, у яких триває підготовка законодавства про доступ до інформації	31

1. Чому нам потрібний Закон про доступ до публічної інформації.

Прикладів порушення або перешкоджання реалізації права на доступ до інформації сьогодні можна навести безліч: неправомірна відмова органів влади у наданні інформації через її віднесення до інформації з обмеженим доступом; незаконне застосування грифів обмеження доступу до інформації “опублікуванню не підлягає”, “не для друку”, “для службового користування”; ігнорування інформаційних запитів; перешкоди в отриманні громадянами локальних нормативно-правових актів місцевих органів влади, не говорячи вже про проекти таких актів; неналежне виконання органами влади вимоги оприлюднювати інформацію про свою діяльність тощо. Видно, що проблем із забезпеченням реалізації права громадян на доступ до інформації в органах влади є більш, ніж достатньо.

Як можна вирішити ці проблеми?

1) Якщо вважати, що проблеми виникають внаслідок невиконання чи порушення органами влади законодавства України про доступ до інформації, ігнорування міжнародно-правових норм, то їх потрібно вирішувати шляхом притягнення службовців до відповідальності. Правда, чи існують для цього відповідні механізми, це вже інше питання.

2) Інший шлях – це прийняття якісно нового ефективного закону у цій сфері, що є вимогою міжнародних стандартів.

І перший, і другий шляхи вирішення проблем є по-своєму правильними і мають право на існування. Проте, одразу виникає запитання: якщо проблема полягає у невиконанні чи порушенні законодавства, то чи достатньо воно є ефективним і передбачає відповідні механізми правозастосування. Навпаки, норми чинного Закону України «Про інформацію» створюють широке поле для зловживання службовцями обмежувати доступ до інформації на власний розсуд.

Тому, аргумент щодо прийняття спеціального закону у цій сфері, який би передбачив ефективні механізми вирішення окреслених проблем, є достатньо переконливим.

Отже, чому нам потрібний Закон про доступ до інформації?

1) систематично порушуються права осіб на доступ до інформації, гарантовані міжнародними актами, статтею 34 Конституції України;

2) прийняття Закону – це вимога Ради Європи (План заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи, затверджений Указом Президента України від 20.12.2006 р., № 39/2006);

3) Закон України «Про інформацію» 1992 р. не відповідає міжнародним стандартам у сфері доступу до інформації і створює поле для порушення службовцями прав на доступ до інформації.

Так, Закон про доступ до публічної інформації повинен бути спрямований на вирішення основного завдання – недопущення безпідставного і незаконного обмеження доступу до публічної інформації і, у зв'язку з цим, усунення поля для зловживання службовців. З цією метою закон повинен:

1) чітко визначити, яка інформація може відноситися до інформації з обмеженим доступом, підстави і критерії віднесення інформації до такої;

2) передбачити, що органи влади не можуть володіти конфіденційною інформацією, за винятком, якщо вони її отримали від третіх осіб, від імені і виключно з дозволу яких вони можуть нею розпоряджатися;

3) закріпити пасивний доступ до інформації – порядок, види, способи та строки оприлюднення органами влади інформації про свою діяльність;

4) визначити правовий статус розпорядників інформації, до яких, крім суб'єктів владних повноважень, відносяться і інші суб'єкти, які володіють суспільно значущою інформацією;

5) передбачити функціонування та визначити статус спеціального органу (комісії, омбудсмена з питань інформації тощо), який би здійснював нагляд за дотриманням цього закону, а також до якого можна було б оскаржити рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації щодо порушення права на доступ до інформації;

6) закріпити чітку процедуру подання та задоволення запиту на інформацію (строки, підстави для відмови тощо);

7) визначити чітку процедуру подання, розгляду, задоволення, відмови у задоволенні скарг щодо оскарження діянь розпорядників інформації.

Сьогодні на розгляді у Верховній Раді України знаходиться відповідний законопроект – проект Закону України «Про доступ до пуб-

лічної інформації» № 2763, внесений народним депутатом України А. Шевченком 11.07.2008 р., у підготовці якого взяли участь представники 7 громадських організацій: Центру політико-правових реформ, Харківської правозахисної групи, Асоціації Медіа Юристів України, Інституту медіа права, Інституту масової інформації, Асоціації видавців Періодичної Преси, Академії Української Преси, Всеукраїнської професійної спілки «Незалежна медіа-профспілка» (в рамках РГ проекту MSI «Гідна Україна»). Розгляд законопроекту у першому читанні заплановано у квітні 2009 року.

Пропонуємо Вашій увазі характеристику основних новел і переваг законопроекту, та недоліків, що містяться у чинному законі України «Про інформацію», внаслідок, зокрема, яких і порушуються права на доступ до інформації. Зауважуємо, що у законопроекті втілені міжнародні принципи законодавства про доступ до інформації, розроблені Міжнародною організацією «Артикль 19. Всесвітня кампанія за свободу слова».

2. Публічна інформація та інформація, що становить суспільний інтерес.

Принцип 1. Принцип максимального оприлюднення *«Вся інформація, якою володіють публічні органи, підлягає розкриттю; винятки повинні бути максимально обмежені і публічні органи повинні довести виникнення та правомірність таких винятків».*

Публічна інформація

Умовно уся інформацію, залежно від осіб, які нею володіють, можна поділити на публічну (та, якою володіють органи влади), і приватну (та, якою володіють приватні особи). Однак (підкреслюємо, що це умовний поділ), термін «публічний» повинен тлумачитися значно ширше, – як синонім термінам «громадський» чи «суспільний», тобто публічна інформація – та, що є «надбанням громадськості». Окрім того, термін «публічний» основним чином стосується і публічного (державного) сектора, а точніше тієї інформації, якою володіють органи влади (суб'єкти владних повноважень). Доступ саме до цієї інформації найчастіше обмежується, чим порушується право на доступ до інформації.

Якщо виходити з тези-принципу, що уся інформація, що знахо-

диться в органах влади, є надбанням громадськості, то це означає, що органи влади можуть нею розпоряджатися лише виключно від імені та в інтересах громадськості. Звідси слідує, що громадяни мають право вимагати будь-яку інформацію, якою володіють органи влади. Безперечно, органи влади та лише в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку... (стаття 34 Конституції України) можуть обмежувати доступ до певної інформації, але виключно відповідно до закону.

До публічної інформації відноситься також інформація, якою володіють і приватні особи, якщо така інформація становить суспільний інтерес (суспільно значуща).

Інформація, що становить суспільний інтерес

Уся інформація, що знаходиться в органах влади, становить суспільний інтерес, тобто є «надбанням громадськості», і органи влади можуть розпоряджатися такою інформацією лише від імені та в інтересах громадськості.

Інформація, що становить суспільний інтерес, може знаходитися не тільки в органах влади, але й у приватних структурах, і доступ до такої інформації не може бути обмежено. Це:

- інформація про стан довкілля;
- інформація про якість харчових продуктів і предметів побуту;
- інформація про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян тощо.

Закон України «Про інформацію» містить лише згадку про інформацію, яка становить суспільний інтерес, не визначаючи її. Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763 *під інформацією, що становить суспільний інтерес (суспільно значуща)* розуміє інформацію, яка свідчить про загрозу державному суверенітету та територіальній цілісності України; дозволяє здійснити обґрунтований політичний вибір; гарантує обізнаність з подіями і фактами, що впливають на стан і характер життя людини; забезпечує реалізацію конституційних прав, свобод і обов'язків; порушенням прав людини, введенню громадськості в оману, запобігає шкідливим екологічним та іншим наслідкам діяльності (бездіяльності) суб'єктів господарювання тощо.

Нижче пропонуємо порівняти принципові відмінності у нормах чинного Закону про інформацію та законопроекту № 2763

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 30. Інформація з обмеженим доступом (ч. 11) <i>«Інформація з обмеженим доступом може бути поширена без згоди її власника, якщо ця інформація є суспільно значимою, тобто якщо вона є предметом громадського інтересу і якщо право громадськості знати цю інформацію переважає право її власника на її захист»</i></p>	<p>Стаття 7. Інформація з обмеженим доступом (ч. 7) <i>«Інформація з обмеженим доступом повинна надаватися розпорядником, якщо вона становить суспільний інтерес, і якщо право громадськості знати цю інформацію переважає право розпорядника інформації на її захист».</i></p>

3. Інформація органів влади, доступ до якої може обмежуватися.

Принцип 4. Обмежена сфера винятків

«Винятки повинні бути зрозумілими, описуватися вузько і підлягати строгому контролю на предмет «наявність шкоди» і «суспільний (громадський) інтерес».

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про інформацію» інформація з обмеженим доступом за своїм правовим режимом поділяється на **конфіденційну і таємну**.

До **таємної інформації** Закон відносить інформацію, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі (частина 7 статті 30 Закону). З цього слідує, що тільки Закон може надати інформації статус «таємної».

До **конфіденційної інформації** Закон відносить відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов (частина 2 статті 30). Звідси випливає, що органи влади також можуть самостійно визначати режим доступу до інформації на власний розсуд, що є прямим порушенням частини

2 статті 6 Конституції України, відповідно до якої органи влади здійснюють свої повноваження відповідно до законів України, а не на власний розсуд. Саме на підставі ч. 2. ст. 30 Закону «Про інформацію» органи влади часто відмовляють у наданні інформації.

Критерії обмеження доступу до інформації прямо впливають зі змісту статті 34 Конституції України, де зазначено, що здійснення відповідних прав *може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.*

Отже, органи влади взагалі не можуть керуватися власним розсудом у наданні чи ненаданні інформації. **Правовими підставами обмеження доступу до інформації в органах влади є виключно Конституція та закони України (а не підзаконні нормативно-правові акти).**

Такою правовою підставою для органів влади є Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р. Інструкцію ж «Про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави визначений», затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.1998 р. № 1893, можна визнати такою, що не відповідає Конституції України та й навіть Закону України «Про інформацію».

Таким чином, конфіденційною є інформація «приватних» осіб. Органи влади можуть володіти і розпоряджатися такою інформацією виключно відповідно до закону і від імені та в порядку, визначеному цими «приватними» особами.

Очевидно органи влади, окрім державної таємниці, можуть володіти і іншою інформацією з обмеженим доступом. Законопроект про доступ до публічної інформації назвав таку інформацію службовою таємницею, визначивши види та критерії віднесення її до такої.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 30. Інформація з обмеженим доступом «Конфіденційна інформація – це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов» (ч.2)</p> <p>«До таємної інформації належить інформація, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі» (ч.7)</p>	<p>Стаття 7. Інформація з обмеженим доступом «Конфіденційна інформація – це інформація з обмеженим доступом, що знаходиться у володінні, користуванні, розпорядженні фізичних та юридичних осіб, за винятком суб'єктів владних повноважень, та може поширюватись у визначеному ними порядку за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов» (ч.3)</p> <p>«Таємна інформація – це інформація з обмеженим доступом, режим доступу до якої встановлюється законом, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі» (ч.2)</p> <p>Стаття 9. Таємна інформація (ч.1) «Таємною визнається інформація, яка містить державну, службову, професійну, банківську, таємницю слідства та іншу передбачену законом таємницю».</p>
<p>Стаття 30. Інформація з обмеженим доступом (ч.3.) «Стосовно інформації, що є власністю держави і знаходиться в користуванні органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, з метою її збереження може бути відповідно до закону встановлено обмежений доступ – надано статус конфіденційної. Порядок обліку, зберігання і використання документів та інших носіїв інформації, що містять зазначену інформацію, визначається Кабінетом Міністрів України»</p>	<p>Стаття 9. Таємна інформація «2. Службова таємниця – це таємна інформація, визначена такою у встановленому законом порядку, розголошення якої може завдати шкоди інтересам суспільства та держави, перешкодити виконанню відповідними органами державної влади, органами місцевого самоврядування передбачених законом повноважень, та яка не становить державної таємниці.</p> <p>3. До інформації, що містить службову таємницю, відноситься:</p> <p>1) інформація, яка міститься у документах суб'єктів владних повноважень, що становить внутрішню службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напрямку діяльності установи, процесом прийняття рішень і передують їх публічному обговоренню та/або прийняттю;</p>

	<p>2) інформація, зібрана в процесі здійснення контрольних функцій органами державної влади, до прийняття рішення з цього питання.</p> <p>Інформація, яка становить службову таємницю, стає відкритою з моменту прийняття рішення з питань, вказаних у частині третій цієї статті.</p> <p>4. Документам, що містять інформацію, яка становить службову таємницю, присвоюється гриф «для службового користування».</p>
--	---

4. Суб'єкти, які зобов'язані надавати та оприлюднювати інформацію. Обов'язок оприлюднювати.

Принцип 2. Обов'язок оприлюднювати:

«Публічні органи зобов'язані оприлюднювати основну інформацію». До такої інформації відноситься: оперативна інформація про місію, фінансування, рахунки, стандарти, досягнення публічної адміністрації, особливо якщо орган надає послуги громадянам; інформація про будь-які запити, скарги чи інші дії, які громадяни можуть здійснити щодо цієї публічної адміністрації; інструкції щодо порядку та механізмів участі у формуванні та реалізації державної політики, включаючи участь у законотворчому процесі; види та типи інформації, якими володіє орган влади і форми, в яких ця інформація зберігається; зміст будь-яких адміністративних чи політичних рішень, що впливають на суспільство, разом з причинами прийняття подібних рішень і матеріали щодо обґрунтування їх необхідності.

Закон України «Про інформацію» чітко не визначає, хто належить до розпорядників інформації (суб'єктів, які зобов'язані надавати та оприлюднювати інформацію) і які обов'язки вони мають. Стаття 32 Закону про інформацію визначає, до кого можуть звернутися запитувачі із запитом, це – органи законодавчої, виконавчої та судової влади, його посадові особи. Поза увагою залишилися органи місцевого самоврядування, інші суб'єкти владних повноважень тощо. Така неточність правового регулювання породжує чимало колізій на практиці.

Розпорядники інформації – це особи (суб'єкти), які зобов'язані забезпечувати активний доступ до інформації (надавати інформацію за

інформаційними запитами) та пасивний доступ (оприлюднювати інформацію про свою діяльність). Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763 суттєво розширив перелік суб'єктів, які зобов'язані надавати та оприлюднювати інформацію.

Окрім того, законопроект, на відміну від чинного Закону про інформацію, закріпив обов'язок і порядок оприлюднення розпорядниками інформацію про свою діяльність.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
Відсутнє чітке визначення, хто визнається розпорядниками інформації	<p>Стаття 12. Розпорядники інформації</p> <p>«1. Розпорядниками інформації для цілей цього Закону визнаються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) суб'єкти владних повноважень; 2) юридичні особи, що фінансуються з державного або місцевих бюджетів, – стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів; 3) юридичні особи, якщо вони виконують делеговані повноваження держави або органів місцевого самоврядування згідно із законом чи договором, включаючи надання освітніх, оздоровчих, соціальних або інших державних послуг, – стосовно інформації, пов'язаної з виконанням їх обов'язків; 4) суб'єкти господарювання, що займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, – стосовно інформації щодо умов та цін постачання товарів, послуг та цін на них. <p>2. До розпорядників інформації, які зобов'язані оприлюднювати та надавати інформацію за запитами на інформацію в порядку, передбаченому цим Законом, прирівнюються суб'єкти господарювання, які володіють:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) інформацією про стан довкілля; 2) інформацією про якість харчових продуктів і предметів побуту; 3) інформацією про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян; 4) іншою інформацією, що становить суспільний інтерес».

Відсутні норми про порядок оприлюднення розпорядниками інформації про свою діяльність

Стаття 14. Обов'язок оприлюднювати інформацію. Строки оприлюднення

«1. Розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати інформацію про:

- 1) організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрямки діяльності та фінансові ресурси (структуру та обсяг бюджетних коштів, порядок та механізм їх витрачання тощо);
- 2) нормативно-правові засади діяльності, нормативно-правові акти та правові акти індивідуальної дії, прийняті розпорядником, проекти рішень;
- 3) перелік та умови отримання послуг, що надаються цими органами, форми і зразки документів, правила їх заповнення;
- 4) порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень розпорядників інформації, дії чи бездіяльності;
- 5) загальну інформацію про систему реєстрації, види інформації, яку зберігає розпорядник;
- 6) механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на процес формування політики чи на реалізацію інших повноважень розпорядника інформації;
- 7) плани проведення та порядок денний своїх засідань;
- 8) розташування місць, де надаються необхідні запитувачам форми і бланки установи;
- 9) загальні правила (правила внутрішнього трудового розпорядку) роботи установи;
- 10) звіти, в тому числі щодо задоволення запитів на інформацію тощо.

2. Інформація, передбачена у частині першій цієї статті, підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційних веб-сторінках розпорядників з моменту її виникнення, а іншими способами – не пізніше, ніж протягом 5 календарних днів з моменту виникнення цієї інформацією.

3. Проекти законів та інших нормативно-правових актів, внесені на розгляд відповідних розпорядників, оприлюднюються не пізніше, ніж за 30 календарних днів до дати їх розгляду.

4. Негайному оприлюдненню підлягає будь-яка інформація про факти, що загрожують життю, здоров'ю або/та майну осіб та про заходи, які застосовуються у зв'язку з цим»

5. Форма подання та строки розгляду інформаційних запитів.

Принцип 5. Процедури сприяння доступу.

«Запити стосовно надання інформації повинні опрацьовуватися швидко і справедливо, а також має бути доступним незалежний перегляд відмов».

Інформаційний запит

Намір особи (фізичної і юридичної) отримати публічну інформацію оформляється у вигляді офіційного звернення – інформаційного запиту.

Закон України «Про інформацію» (стаття 32) розрізняє два види запиту: інформаційний запит щодо доступу до офіційних документів та запит щодо надання письмової або усної інформації, до того ж, останній можна подавати лише до органів законодавчої, виконавчої та судової влади України; органи місцевого самоврядування випадають з цього переліку. Офіційними ж документами відповідно до частини другої статті 21 цього ж Закону є законодавчі акти України, інші акти, що приймаються Верховною Радою та її органами, акти Президента України, підзаконні нормативні акти, ненормативні акти державних органів, акти органів місцевого самоврядування.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 32. Інформаційний запит щодо доступу до офіційних документів і запит щодо надання письмової або усної інформації. <i>«Під інформаційним запитом щодо доступу до офіційних документів у цьому Законі розуміється звернення з вимогою про надання можливості ознайомлення з офіційними документами (ч.1).</i> <i>Під запитом щодо надання письмової або усної інформації у цьому Законі розуміється звернення з вимогою надати письмову або усну інформацію про діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб з окремих питань» (ч.3).</i></p>	<p>Стаття 19. Оформлення запитів на інформацію (ч.1). <i>«Кожна особа має право звернутися до розпорядника інформації із запитом щодо надання інформації, незалежно від того, стосується цей документ її особисто чи ні, без пояснень причини запиту»</i></p>

Форма інформаційного запиту.

Закон України «Про інформацію» (стаття 32) фактично визначає, що інформаційний запит щодо доступу до офіційних документів подається у письмовій формі. Частина ж шоста цієї статті передбачає право вибору органу влади форми відповіді на запит. Так, відповідь на запит щодо надання письмової або усної інформації, що стосується діяльності органів законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадових осіб з окремих питань надається "письмово, усно, по телефону чи використовуючи публічні виступи своїх посадових осіб".

Таким чином, Закон України «Про інформацію» не передбачає можливості усних інформаційних запитів, а саме: особистого усного звернення або за довідковим телефоном. Також не передбачено можливість направлення інформаційного запиту електронною поштою або факсом, відсутнє зобов'язання органу влади знайти компетентного розпорядника інформації і переадресувати запит, якщо сам орган не володіє запитуваною інформацією. Закон не зобов'язує розпорядника інформації надати відповідь на запит у формі запропонованій запитувачем. Наприклад, Закон дозволяє органу влади на письмовий запит щодо стану виконання бюджету надати відповідь у формі публічних виступів своїх посадових осіб.

Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763 пропонує якісно по-новому врегулювати ці питання.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 32. Інформаційний запит щодо доступу до офіційних документів і запит щодо надання письмової або усної інформації. <i>«Запит може бути індивідуальним або колективним. Він подається у письмовій форм (ч.1). Органи законодавчої, виконавчої та судової влади України, їх посадові особи зобов'язані надавати інформацію, що стосується їх діяльності, письмово, усно, по телефону чи використовуючи публічні виступи своїх посадових осіб» (ч.6) .</i></p>	<p>Стаття 19. Оформлення запитів на інформацію. <i>«2. Запит на інформацію може бути індивідуальним або колективним. Запити можуть бути подані в усній, письмовій чи іншій формі, зокрема поштою, факсом, телефоном, електронною поштою чи в інший спосіб на вибір запитувача. 3. Усний запит на інформацію подається щодо отримання оперативної інформації, або інформації, яка є необхідною для попередження протиправних дій чи надзвичайних ситуацій. 4. Письмовий запит подається у довільній формі. 5. З метою полегшення оформлення письмових запитів на інформацію, особа може подавати запит на інформацію шляхом заповнення відповідних бланків запитів на інформацію, які можна отримати у розпорядника інформації та на офіційній веб-сторінці відповідного розпорядника. Зазначені бланки повинні містити стислу інструкцію щодо процедури подання запиту на інформацію, її отримання тощо. 6. Якщо з поважних причин (недієздатність, інвалідність тощо) особа не може подати письмовий запит, то його повинна оформити службова особа з питань інформаційних запитів, обов'язково зазначивши у заявці своє ім'я, контактний телефон, та надати копію запиту особі, яка його подала».</i></p>

Строки розгляду інформаційного запиту.

Країни Європейського Союзу при визначенні строку задоволення інформаційного запиту виходять з принципу, що інформація має бути надана якнайшвидше. Також встановлюються граничні строки розгляду інформаційних запитів, наприклад в Естонії – 5 робочих днів, у Словаччині – 10.

Закон України «Про інформацію» (стаття 33) встановлює місячний термін для задоволення інформаційного запиту, а також зобов'язує державні установи протягом 10 календарних днів повідомити запитувача, що його запит буде задоволено або що запитуваний документ не підлягає наданню для ознайомлення. Найцікавіше те, що протягом цього строку (10 днів чи 1 місяць) запитувана інформація уже може бути зовсім неактуальною. Окрім того, стаття 34 передбачає можливість відстрочки надання інформації, якщо запитуваний документ не може бути надано для ознайомлення у місячний термін. Однак, дана стаття не передбачає підстав, з настанням яких може допускатися відстрочка.

Отже, як ми бачимо, Закон про інформацію встановлює надмірно великий термін для надання запитуваної інформації. Враховуючи розвиток інформаційних технологій та комп'ютерної техніки, органи влади мають можливість набагато оперативніше реагувати на запити громадян.

Законопроект про доступ до публічної інформації встановив максимально короткі терміни для розгляду інформаційних запитів.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 33. Термін розгляду запиту щодо доступу до офіційних документів. <i>«Термін вивчення запиту на предмет можливості його задоволення не повинен перевищувати десяти календарних днів.</i> <i>Протягом вказаного терміну державна установа письмово доводить до відома запитувача, що його запит буде задоволено або що запитуваний документ не підлягає наданню для ознайомлення.</i> <i>Задоволення запиту здійснюється протягом місяця, якщо інше не передбачено законом.</i> <i>Аналогічний термін розгляду встановлюється і щодо запиту про надання письмової інформації».</i></p>	<p>Стаття 21. Строк розгляду запитів на інформацію. <i>«1. Розпорядник інформації повинен дати відповідь на запит на інформацію якнайшвидше, але не пізніше 5 робочих днів з моменту отримання запиту.</i> <i>2. Якщо запит на інформацію стосується інформації, яка необхідна для захисту життя чи свободи особи, щодо стану довкілля, якості харчових продуктів і предметів побуту, аварій, катастроф, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних подій, які сталися або можуть статися і загрожують безпеці громадян, то відповідь повинна бути надана негайно, але не пізніше, ніж протягом 48 годин з моменту отримання запиту.</i> <i>3. Клопотання про термінове опрацювання запиту повинно бути обґрунтованим.</i> <i>4. Якщо запит стосується надання великого обсягу інформації або вимагає пошуку інформації серед значної кількості даних, розпорядник інформації може продовжити строк розгляду запиту до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження. Про продовження строку розпорядник інформації повідомляє запитувача негайно у письмовій формі, але не пізніше 5 робочих днів, з одночасним інформуванням про це Уповноваженого з прав людини».</i></p>

6. Безоплатність надання інформації за інформаційними запитами.

Принцип 6. Витрати

«Плата за надання інформації не повинна перешкоджати особам подавати інформаційні запити».

Відповідно до міжнародних стандартів та практики інформація надається органами влади на безоплатній основі. Плата за надання інформації не повинна перевищувати реальних витрат на копіювання та друк. Окрім того, плата не стягується взагалі, якщо інформаційний запит стосується отримання інформації про себе, або ж запит подається в інтересах громадськості чи стосується інформації, що становить суспільний інтерес.

Стаття 36 Закону про інформацію встановила, що запитувачі повинні повністю або частково відшкодувати витрати, пов'язані з виконанням запитів щодо доступу до офіційних документів та надання письмової інформації. Порядок оплати копій запитуваних документів встановлюється відповідними державними установами. Кабінет Міністрів України та інші державні установи визначають порядок і розмір оплати робіт по збиранню, пошуку, підготовці, створенню і наданню запитуваної письмової інформації, який не повинен перевищувати реальних витрат, пов'язаних з виконанням запитів.

Насправді, дана норма є досить спірною і породжує чимало проблем на практиці. По-перше, потрібно розмежовувати плату за надання інформації і плату за надання послуги, пов'язаної з наданням інформації (наприклад, аналіз, систематизація, узагальнення тощо). По-друге, вказана норма Закону дає можливість органам влади на власний розсуд встановлювати плату за надання інформації. Деякі органи не стягують плату за надання інформації взагалі, а деякі – навпаки, самовільно встановлюють абсолютно неадекватні розміри (наприклад, 1000 грн. і більше).

Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763 закріпив принцип безоплатності надання інформації на запит.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 36. Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із задоволенням запитів щодо доступу до офіційних документів і надання письмової інформації.</p> <p><i>«Запитувачі повинні повністю або частково відшкодувати витрати, пов'язані з виконанням запитів щодо доступу до офіційних документів та наданням письмової інформації. Порядок оплати копій запитуваних документів встановлюється державними установами. Кабінет міністрів України або інші державні установи визначають порядок і розмір оплати робіт по збиранню, пошуку, підготовці, створенню і наданню запитованої письмової інформації, який не повинен перевищувати реальних витрат, пов'язаних з виконанням запитів».</i></p>	<p>Стаття 22. Плата за надання інформації.</p> <p><i>«1. Інформація на запит надається безкоштовно.</i></p> <p><i>2. Якщо задоволення інформаційного запиту передбачає виготовлення копій документів обсягом більше, ніж 50 сторінок, то запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк.</i></p> <p><i>3. Розмір фактичних витрат визначається відповідним розпорядником за справедливою ринковою ціною на копіювання та друк в межах норм, встановлених Кабінетом Міністрів України.</i></p> <p><i>4. Якщо надання інформації підлягає оплаті, то запитувач повідомляється про це негайно, а розгляд запиту про надання інформації починається лише після внесення плати за надання інформації або підтвердження права на звільнення від такої плати.</i></p> <p><i>5. Не стягується плата за надання особі інформації про себе та надання інформації, що становить суспільний інтерес».</i></p>

7. Гарантії захисту інформаторів.

Принцип 9. Захист інформаторів (свистунів)

«Особи, які повідомляють інформацію про правопорушення (інформатори), повинні бути захищеними». Якщо особи, всупереч закону та виконанню своїх службових обов'язків, розкрили певну інформацію, але вчинили так з метою розкриття чи запобігання вчиненню правопорушень чи злочинів органами влади, то такі особи звільняються від відповідальності

Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763, на противагу Закону України «Про інформацію», закріпив гарантії захисту інформаторів – посадових та службових осіб органів влади, які, порушуючи свої обов'язки щодо розголошення інформації з обмеженим доступом, викривають факти неправомірної поведінки, корупційні діяння, які вчиняються вищими посадовими особами органів влади.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 47-1. Звільнення від відповідальності (ч.3). <i>«Особа звільняється від відповідальності за розголошення інформації з обмеженим доступом, якщо суд встановить, що ця інформація є суспільно значимою».</i></p>	<p>Стаття 10. Захист інформаторів. <i>«1. Посадові та службові особи суб'єктів владних повноважень (інформатори), які, порушуючи свої обов'язки щодо розголошення інформації з обмеженим доступом, викривають факти неправомірної поведінки, корупційні діяння, які вчиняються вищими посадовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування, якщо вони в своїх діях керуються добрими намірами і переконані в тому, що розголошення такої інформації відповідає суспільним інтересам, звільняються від юридичної відповідальності».</i></p>

8. Парламентський контроль Уповноваженого Верховної Ради України за реалізацією права на доступ до публічної інформації

Практично в усіх зарубіжних країнах діють спеціальні інституції, відповідальні за реалізацію права на доступ до інформації. В одних країнах – це тимчасові органи, спеціально створені після прийняття законів про доступ до інформації і уповноважені здійснювати контроль за виконанням цих законів. В інших країнах – це постійні інституції, спеціально уповноважені забезпечувати реалізацію права на доступ до інформації. У країнах, де немає спеціального закону про доступ до інформації, а таке право закріплено у конституції, вказані функції покладено на парламенти, омбудсмени та суди.

Поширеною практикою у багатьох зарубіжних країнах, яка видається найбільш демократичною, є створення та діяльність **омбудсменів** – Уповноважених з питань інформації, які є органами парламентського контролю. До сфери повноважень омбудсмена віднесено нагляд за діяльністю органів влади щодо забезпечення реалізації права на доступ до інформації. Більшість омбудсменів наділені правом пропонувати парламенту скасувати, внести зміни до чинного та прийняти нові зако-

ни у цій сфері. Окрім того, у багатьох країнах омбудсмени виступають квазі судовими органами, які розглядають скарги осіб про порушення їхніх прав на доступ до інформації, та приймають відповідні рішення, які мають обов'язковий характер. Достатньо ефективною є діяльність такого органу у Словенії, з моменту створення якого фактично зникла потреба у громадян звертатися до суду з питань порушення права на доступ до інформації. Очевидно, в Україні доцільно було б передбачити функціонування подібної інституції, або ж закріпити такі функції за уже існуючим органом.

Так, законопроект про доступ до публічної інформації № 2763 покладає такі функції на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, який з цією метою у межах свого секретаріату та бюджету створює службовий підрозділ з контролю за здійсненням права на доступ до інформації.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
Відсутні норми про парламентський контроль за реалізацією права на доступ до інформації	<p>Стаття 16. Контроль за забезпеченням доступу до публічної інформації</p> <p>«1. Парламентський контроль за забезпеченням розпорядниками інформації доступу до інформації здійснюється Уповноваженим з прав людини, який з цією метою в межах свого секретаріату та бюджету створює службовий підрозділ з контролю за здійсненням права на доступ до інформації»</p> <p>Стаття 17. Порядок здійснення контролю Уповноваженим з прав людини</p> <p>«1. Крім зазначених у Законі України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» повноважень, Уповноважений з прав людини:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) бере участь у формуванні та реалізації державної політики щодо забезпечення реалізації права на доступ до інформації; 2) проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу в засобах масової інформації, організовує проведення просвітницьких заходів з питань забезпечення доступу до інформації; 3) здійснює відповідні заходи, спрямовані на забезпечення доступу до інформації;

	<p>4) організовує навчання публічних службовців з питань забезпечення доступу до інформації;</p> <p>5) організовує наукові та експертні дослідження з питань забезпечення доступу до інформації;</p> <p>6) здійснює моніторинг та узагальнює результати забезпечення доступу до інформації;</p> <p>7) здійснює контрольні перевірки діяльності розпорядників інформації у процесі задоволення запитів на інформацію та її розкриття на підставі скарг чи з власної ініціативи;</p> <p>8) розглядає скарги громадян про порушення їх прав та законних інтересів розпорядниками інформації;</p> <p>9) веде облік та узагальнює випадки порушення права на доступ до інформації та вносить пропозиції щодо їх усунення;</p> <p>10) здійснює співпрацю з міжнародними організаціями, відповідними органами зарубіжних країн з питань дотримання міжнародних стандартів забезпечення доступу до інформації.</p> <p>2. У процесі здійснення контролю Уповноважений з прав людини здійснює контроль щодо законності рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації, зокрема щодо:</p> <p>1) дотримання процедури реєстрації запиту на інформацію;</p> <p>2) дотримання встановленої Законом процедури, строків та порядку задоволення запиту на інформацію;</p> <p>3) обмеження доступу до інформації;</p> <p>4) дотримання розпорядником інформації вимог щодо оприлюднення інформації та захисту інформації з обмеженим доступом;</p> <p>5) наявності реєстру документів розпорядника інформації, який дозволяє оперативний пошук інформації, та внесення інформації розпорядника до реєстру;</p> <p>6) дотримання належних умов збереження та захисту інформації від несанкціонованого знищення або доступу.</p>
--	---

	<p>3. Уповноважений з прав людини у частині здійснення контролю за розпорядниками інформації у процесі задоволення запитів на інформацію проводить перевірки на підставі скарг та з власної ініціативи, під час та/або за результатами яких він має право:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вимагати пояснень та відповідних документів від розпорядників інформації; 2) перевіряти документи, якими володіють розпорядники інформації, включаючи документи, що містять інформацію з обмеженим доступом; 3) видавати акти реагування – подання – щодо приведення розпорядниками інформації своєї діяльності у відповідність до законодавства, якщо виявлені порушення; 4) видавати акти реагування – подання – щодо розгляду питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності службових та посадових осіб у разі порушення ними законодавства про доступ до інформації; 5) вносити пропозиції розпорядникам інформації щодо вдосконалення організації доступу до інформації»
--	--

9. Оскарження діянь органів влади, які порушують право на доступ до публічної інформації

Принцип 5. Процедури сприяння доступу:

«Запити стосовно надання інформації повинні опрацьовуватися швидко і справедливо, а також має бути доступним незалежний перегляд відмов» Оскарження відмови у розгляді інформаційних запитів повинен здійснюватися на трьох різних рівнях: у межах публічного органу; до незалежного органу; у суді.

У статті 35 Закону України «Про інформацію» передбачено, що відмову чи відстрочку в задоволенні запиту можна оскаржити до органу вищу рівня, або, якщо на таку скаргу дається негативна відповідь, – до суду.

По-перше, вказана норма обмежує передбачене статтею 55 Конституції України, яка гарантує право оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб безпосередньо до суду, не звертаючись попередньо до органу влади вищого рівня.

По-друге, невідомо, до кого можна оскаржити відмову чи відстрочку органів місцевого самоврядування, оскільки «орган вищого рівня» там відсутній.

По-третє, оскарженню повинні підлягати усі порушення права на доступ до інформації, а не лише відмова чи відстрочка, наприклад: ненадання інформації (ігнорування інформаційного запиту), надання інформації, яка, на думку запитувача, є недостовірною або неповною, несвоєчасне надання інформації тощо. Окрім того, особа має право оскаржити невиконання будь-якого обов'язку розпорядником інформації, у тому числі, щодо оприлюднення інформації про свою діяльність.

Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763 містить цілий розділ, який передбачає детальну процедуру оскарження діянь органів влади щодо порушення права на доступ до публічної інформації.

Закон України «Про інформацію»	Законопроект про доступ до публічної інформації
<p>Стаття 35. Оскарження відмови і відстрочки задоволення запиту щодо доступу до офіційних документів. <i>«Відмову або відстрочку задоволення запиту може бути оскаржено.</i> <i>У разі відмови в наданні документа для ознайомлення або відстрочки задоволення запиту запитувач має право оскаржити відмову або відстрочку до органу вищого рівня.</i> <i>Якщо на скаргу, подану до органу вищого рівня, дається негативна відповідь, запитувач має право оскаржити цю відмову до суду.</i></p>	<p>Стаття 24. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації. <i>«1. Рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника чи вищестоящого органу, якщо такі є, до Уповноваженого з прав людини або до суду.</i> <i>2. Оскарженню підлягають:</i> <i>1) відмова у задоволення запиту на інформацію;</i> <i>2) відстрочка задоволення запиту на інформацію;</i> <i>3) ненадання інформації;</i> <i>4) надання інформації, яка, на думку запитувача, є недостовірною або неповною;</i> <i>5) несвоєчасне надання інформації;</i> <i>6) інші рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації, які, на думку запитувача, порушили його законні права та інтереси»</i></p>

У разі, коли запитувач звернувся до суду, обов'язок доводити законність відмови чи відстрочки задоволення запиту покладається на відповідача – державну установу.

Суд має право для забезпечення повноти та об'єктивності розгляду справи запитати офіційні документи, у можливості ознайомлення з якими було відмовлено, і, вивчивши їх, прийняти рішення про обґрунтованість (або необґрунтованість) дій посадових осіб державної установи.

Якщо відмову або відстрочку визнано необґрунтованою, суд зобов'язує державну установу надати запитувачу змогу ознайомитися з офіційним документом і постановляє окрему ухвалу щодо посадових осіб, які відмовили заявнику.

Необґрунтована відмова у наданні змоги для ознайомлення з офіційними документами або порушення визначеного терміну її надання без поважних причин тягнуть за собою дисциплінарну або іншу відповідальність посадових осіб державних установ у порядку, встановленому законами України.

Оскарження відмови і відстрочки задоволення запиту щодо надання письмової інформації здійснюється в аналогічному порядку»

Стаття 25. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до Уповноваженого з прав людини.

«1. Скарга до Уповноваженого з прав людини подається у письмовій формі особою (скаржником), яка вважає, що розпорядник інформації порушив її права та законні інтереси особисто або її представником.

3. У випадку оскарження відмови у задоволенні запиту чи надані недостовірної інформації, скаржник повинен додати копію рішення про відмову розпорядника інформації задовольнити запит або інші письмові докази (документи).

4. Уповноважений з прав людини зобов'язаний розглянути скаргу та здійснити перевірку правомірності рішень, дій чи бездіяльності розпорядника інформації протягом 20 календарних днів після одержання скарги.

5. Уповноважений з прав людини може продовжити строк розгляду скарги, але не більше, як до 35 календарних днів, якщо необхідно надати додаткові пояснення та документи для розгляду скарги або вчинити інші дії. Уповноважений з прав людини повинен повідомити скаржника про продовження строку розгляду протягом десяти календарних днів після одержання скарги.

6. Уповноважений з прав людини зобов'язаний повідомити скаржника та розпорядника інформації про результати перевірки.

7. За результатами розгляду скарги Уповноважений з прав людини приймає рішення щодо скарги та видає притиси щодо оприлюднення або надання відповідної інформації скаржнику у відповідності до Закону».

Стаття 26. Відмова Уповноваженого з прав людини у розгляді чи задоволенні скарги.

«1. Уповноважений з прав людини, встановивши, що скарга оформлена з порушенням вимог, визначених у частині першій, другій статті 2, може відмовити у розгляді скарги чи залишити її без руху до моменту усунення скаржником відповідних недоліків.

	<p>2. Скарга не підлягає задоволенню, якщо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) вона не стосується діяльності відповідного розпорядника інформації; 2) набуло чинності рішення суду у тій самій справі; 3) рішення, дії чи бездіяльність розпорядника інформації були правомірними. <p>3. Уповноважений з прав людини зобов'язаний письмово повідомити скаржника про відмову у розгляді/задоволенні скарги з обов'язковим обґрунтуванням причин відмови.</p> <p>Стаття 27. Акти реагування Уповноваженого з прав людини.</p> <p><i>«1. За результатом розгляду скарги уповноважений орган приймає рішення про задоволення або відмову у задоволенні скарги з обґрунтуванням підстав відмови.</i></p> <p><i>2. У разі задоволення скарги Уповноважений з прав людини може вносити подання розпорядникам інформації про:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) приведення розпорядниками інформації своїх дій у відповідність до цього Закону, зокрема надання ними інформації, яка не була надана у процесі розгляду запиту на інформацію, надання достовірної інформації тощо;</i> <i>2) притягнення до дисциплінарної відповідальності службових та посадових осіб за порушення ними законодавства про доступ до публічної інформації».</i> <p>Стаття 28. Реагування на подання Уповноваженого з прав людини.</p> <p><i>«1. Розпорядник інформації зобов'язаний вжити заходів щодо реагування на подання протягом 5 календарних днів після отримання, про що зобов'язаний повідомити Уповноваженого з прав людини протягом вказаного строку.</i></p> <p><i>2. Нереагування на подання розпорядниками інформації може бути оскаржено до суду. Особи, які оскаржують нереагування на подання розпорядниками інформації до суду, звільняються від сплати державного мита»</i></p>
--	---

10. Новели і переваги законопроекту про доступ до публічної інформації № 2763

Проаналізувавши положення даного проекту, об'єктивно можна оцінити його переваги.

Законопроект про доступ до публічної інформації № 2763:

1) визначає, що до публічної інформації, окрім інформації органів влади, належить інформація, що становить суспільний інтерес, і визначає критерії віднесення її до такої;

2) чітко визначає, що конфіденційна інформація може належати фізичним та юридичними особам, окрім органів влади. Останні, у свою чергу, можуть володіти і розпоряджатися такою інформацією лише у межах своїх повноважень та в порядку і за згодою осіб, від яких вони її отримали;

3) закріплює обов'язок надавати інформацію з обмеженим доступом, яка становить суспільний інтерес;

4) вводить поняття «службова таємниця» як інформація з обмеженим доступом, визначає види цієї інформації критерії віднесення її до такої;

5) встановлює максимально короткі строки розгляду запитів на інформацію (якнайшвидше, але не більше 5 робочих днів);

6) розширює форми подання інформаційного запиту: запити можуть бути подані в усній, письмовій чи іншій формі, зокрема поштою, факсом, телефоном, електронною поштою чи в інший спосіб на вибір запитувача;

7) встановлює, що за надання інформації плата не стягується;

8) передбачає гарантії захисту інформаторів («свистунів») – посадових та службових осіб суб'єктів владних повноважень, які, порушуючи свої обов'язки щодо розголошення інформації з обмеженим доступом, викривають факти неправомірної поведінки, корупційні діяння, які вчиняються вищими посадовими особами органів влади;

9) розширює коло суб'єктів, які зобов'язані надавати та оприлюднювати інформацію Крім суб'єктів владних повноважень (органів державної влади, органів місцевого самоврядування...), – це ще й посадові чи службові особи цих органів, юридичні особи незалежно від форми власності, які отримують бюджетні кошти і/або володіють суспільно значущою інформацією;

10) закріплює повноваження Уповноваженого з прав людини, який з цією метою у межах свого секретаріату та бюджету створює службовий підрозділ з контролю за здійсненням права на доступ до інформації;

11) закріплює право оскаржувати відповіді не по суті інформаційного запиту та обов'язок переадресувати запит, направлений за неправильною адресою.

Таким чином, прийняття та належне виконання даного закону дасть можливість забезпечити реалізацію кожним громадянином його конституційного права на доступ до інформації. Закликаємо усіх, хто небайдуже ставиться до проблеми прозорості влади, підтримати законопроект, прийняття і реалізація якого сприятиме досягненню прозорості і відкритості влади, зробить її більш підконтрольною громадськості, а отже, підвищить її ефективність.

Додаток 1.

Правове регулювання доступу до інформації іноземних держав

№	Країна	Правове регулювання
1.	Албанія	Конституція 1998 р.; Закон про право на доступ до офіційних документів № 8503 від 30.06.1999 р.
2.	Вірменія	Закон про свободу інформації від 23.11.2003 р.
3.	Австралія	Акт про свободу інформації 1982 р. (стосується усіх міністерств, департаментів, та публічних установ Співдружності)
	Територія Австралійської Столиці	Акт про свободу інформації 1989 р.
	Нью Саус Уельс	Акт про свободу інформації 1989 р.
	Північна Територія	Акт про інформацію 2003 р.
	Куінсленд	Акт про свободу інформації 1992 р.
	Південна Австралія	Акт про свободу інформації 1991 р.
	Тасманія	Акт про свободу інформації 1991 р.
	Вікторія	Акт про свободу інформації 1982 р.
	Західна Австралія	Акт про свободу інформації 1992 р.
4.	Азербайджан	Закон про свободу інформації 2005 р.
5.	Бангладеш	Декрет, що ґрунтується на Акті про право на інформацію Індії, затверджений 21.10.2008 р. тимчасовим Урядом і чинний до моменту його прийняття або відхилення наступним складом Парламенту
6.	Бельгія	Стаття 32 Конституції 1993 р.
7.	Беліз	Акт про свободу інформації 2000 р.
8.	Боснія і Герцеговина	Акт про свободу доступу до інформації від 17.11.2000 р.
9.	Бразилія	Стаття 5 Конституції; Федеральний Закон про доступ до інформації 1991 р.
10.	Болгарія	Акт про свободу доступу до публічної інформації 2000 р.
11.	Великобританія	Акт Про свободу інформації 2000 р.
	Шотландії	Акт про свободу інформації 2002 р.

12.	Гон-Конг	Кодекс про доступ до інформації (не прийнятий парламентом)
13.	Греція	Адміністративно-процедурний кодекс 1999 р. (ст. 5, 16)
14.	Грузія	Загальний Адміністративний кодекс Грузії
15.	Данія	Акт про доступ до документів публічної адміністрації 1985 р.
16.	Домініканська республіка	Генеральний закон про вільний доступ до публічної інформації від 28.07.2004 р.
17.	Еквадор	Закон про прозорість та доступ до інформації 2004 р.
18.	Естонія	Акт про публічну інформацію 2000 р.
19.	Зімбабве	Акт про доступ до інформації та захист персональних даних 2002 р.
20.	Індія	Акт про право на інформацію від 12.10.2005 (Штати Махараштра, Делі, Гоа, Карнатака мають ідентичні закони)
21.	Ізраїль	Закон про свободу інформації 1998 р., Правила, що застосовуються до свободи інформації (№5759-1999) <i>* Інформація надається лише платно</i>
22.	Ірландія	Акт про свободу інформації (набрав чинності у квітні 1998 р.), був замінений Актом про свободу інформації 2003р., який запровадив посаду спеціального уповноваженого з питань захисту свободи доступу до інформації
23.	Ісландія	Акт про інформацію 50/1996
24.	Італія	Закон про інформацію №241 від 7.08.1990 р.
25.	Канада	Акт про доступ до інформації 1982 р.
	Альберта	Акт про свободу інформації і захисту персональних даних
	Манітоба	Акт про свободу інформації і захисту персональних даних.
	Онтаріо	Акт про свободу інформації і захисту персональних даних
	Нова Шотландія	Акт про свободу інформації і захисту персональних даних.

	Саскачеван	Акт про свободу інформації і захисту персональних даних
	Квебек	Акт про доступ до документів, що знаходяться в розпорядженні державних органів і захист персональної інформації
	Кайман	Закон про свободу інформації, 12.2009 р.
26.	Китай	Звід правил Китайської Народної Республіки про відкриту урядову інформацію, квітень 2007 р.
27.	Колумбія	Закон про інформацію 1985 р.
28.	Латвія	Конституція (ст. 104); Закон про свободу інформації, грудень 1998 р.
29.	Македонія	Конституція (ст. 16); Закон про вільний доступ до інформації публічного характеру від 25.01.2006 р.
30.	Мексика	Поправка до Конституції, що включала право на свободу інформації (ст. 6), 1977 р.; Федеральний закон про прозорість і доступ до публічної урядової інформації, 05. 2002 р.
31.	Молдова	Конституція (ст. 34); Закон про доступ до інформації (набрав чинності у серпні 2000 р.)
32.	Нідерланди	Конституція (ст. 110); Закон про публічну інформацію 1991 р. (на заміну Акту Про публічну інформацію 1978 р.)
33.	Німеччина	Закон про свободу інформації від 2.09.2005 р. (9 з 16 земель мають власні закони про свободу інформації)
34.	Нова Зеландія	Акт про офіційну інформацію 1982 р. (скасував дію Акта про державну таємницю)
35.	Норвегія	Конституція (ст.100); Акт про свободу інформації від 19.06.1970 р.
36.	Пакистан	Акт про свободу інформації від 1.10.2002 р.
37.	Польща	Конституція (ст. 61); Закон про доступ до публічної інформації (набрав чинності у 08.2000 р.)
38.	Південна Африка	Акт про забезпечення доступу до інформації від 2.02.2000 р.
39.	Південна Корея	Акт про розкриття інформації публічними установами (набрав чинності у січні 1998 р.)

40.	Румунія	Закон про свободу інформації 2001 р.
41.	Сербія	Акт про доступ до публічної інформації від 5.12.2004 р.
42.	Словаччина	Акт про свободу інформації 211/2000, травень 2000 р.
43.	Словенія	Акт про доступ до публічної інформації, березень 2003 р.
44.	США	Акт про свободу інформації від 4.07.1966 р. Акт про внесення поправок щодо електронної свободи інформації від 2.10.1996 р.
45.	Тайвань	Закон про свободу урядової інформації від 28.12.2005 р.
46.	Таїланд	Акт про офіційну інформацію 1997 р.
47.	Тринідад і Тобаго	Акт про свободу інформації 1999 р.
48.	Туреччина	Закон про право на інформацію від 24.04.2004 р.
49.	Уганда	Акт про доступ до інформації 2006 р.
50.	Фінляндія	Акт про відкритість публічних документів 1951 р.
51.	Франція	Закон про різні способи взаємодії між громадянами та державними установами в адміністративній, соціальній та податковій сферах № 78-753 від 17.07.1978 р.
52.	Хорватія	Закон про право доступу до інформації 2003 р.
53.	Чехія	Закон про вільний доступ до інформації № 106-1999
54.	Чилі	Закон про свободу інформації від 11.08.2008 р.
55.	Чорногорія	Закон про свободу інформації 2005 р.
56.	Швеція	Акт про свободу преси 1766 р. (Конституція Швеції вперше закріпила принцип публічного доступу до інформації)
57.	Ямайка	Акт про доступ до інформації 2002 р.
58.	Японія	Закон про доступ до інформації, що знаходиться в розпорядженні адміністративних органів 2001 р.

Додаток 2.

Країни, у яких триває підготовка законодавства
про доступ до інформації

№	Країна	Стан законотворчості
1.	Аргентина	Деякі регіони мають відповідне місцеве законодавство
2.	Барбадос	Парламент розглядає Біль про свободу інформації
	Ботсвана	План дій щодо прийняття Білю про свободу інформації 2003 р.
3.	Гана	Проект Білю Про свободу інформації 2005 р.
	Індонезія	Палата представників розробила та прийняла проект Білю про свободу інформації в 2004 р., але Уряд досі не затвердив проект
4.	Йорданія	Проект Закону про гарантії доступу до інформації (знаходиться на розгляді у Парламенті з 2005 р.)
5.	Кайманові острови	Акт про свободу інформації 2008 р. (має набути чинності у 2009 р)
6.	Кенія	Проект Акту про свободу інформації 2007 р. (планують передати на розгляд Парламенту)
7.	Мозамбик	Біль Про свободу інформації 2005 р. (не набув чинності)
8.	Нігерія	Біль про свободу інформації, прийнятий Сенатом у листопаді 2006 р., але не підписаний президентом
9.	Шрі Ланка	Проект Акту Про свободу інформації 2004 р.
10.	Україна	Проект закону про доступ до публічної інформації від 11.07.2008 р. (знаходиться на розгляді Парламенту)

